İki kişiydiler ve inanmışlardı çağın teknolojisinin en modern ateş kusucusunun ellerindeki eski, çakaralmazlarla alt edileceğine… Onlar, çağın teknolojisinin en modern ateş kusucularına mermilerini sürerken, eski çakaralmazların namlularına sürülen yaşam ve namustu. Teknolojinin son harikası silahlar sahipleri gibi yaşamı yok etmeye programlanmış asık suratlı, omuzlarındaki apoletlerinden kuş sürüleri ürken generallerdi… Generaller… Konçlu çizmeleri ve deri kırbaçlarıyla gökyüzünü ateşe vermenin hazzıyla sevişirler, çocuk ölümleriyle orgazm olurlardı… Kadınlar saatlik ve satılıktı ve kendilerini de bir ana doğurmamıştı… Her yerdeydiler ve geçtikleri ovalar yangın, denizler çöldü, yerde bir tutam çimen bitmez, derelerden bir avuç su akmaz, gökyüzünde sabahın alaca serinliğinde bir kırlangıç kanat çırpmazdı. Onlar faşizmin apoletli generalleriydi.

Tanımazlardı birbirlerini, ta ki o yıl ülkeleri işgal edilip kızıl ordu gerilla saflarına çağrılıncaya kadar. Biri tarım işçisiydi, ücretli ırgat, diğeri bir fabrikada torna ustası… Ölümün adı gözlerinde ürkütücü ve ürperticiydi ve çıkınlarında taşıdıkları ekmek kadar kutsaldı hayat. Sabahın erken saatlerinde günün burnuyla giderlerdi işlerine, birisi nasırlı elleriyle torna tezgahına yapışır, diğeri çapaya dayanarak seyrederdi hasat tarlasını bir uçtan diğerine… İkisinin de geceleyin gökyüzündeki yıldızlara hayranlıkları sır değildi ve ihmal etmezlerdi yollarının üstündeki bahçelerden bir gül koparmayı…

Tornacı sevdalıydı esmer Boşnak kızına… İşe gidiş saatlerinde açmazsa pencerenin perdesini de görmezse sevdiğinin cemalini işte o gün bir türlü akşam da olmak bilmezdi ki… Ah meslek eğitimi günleri… Kuyruklu yıldız gibi akar giderdi okulun önünden de bakakalırdı ardından… Öyle tanışmışlardı… Yolları, kasabalarındaki genç komünistler örgütünde kesişmişti. Militandı tornacı, militan olmalıydı bir devrimcinin sevgilisi de. Öyle demişti Boşnak kızına… Bir kulağı cepheden haberlerdeydi, Sovyet cephesi, Paris direnişi, Avrupalı yoldaşları… Fransız maki direnişçilerinden miyop bir çocuk militanın öyküsünü anlatırdı durmadan…

Ya o tarım işçisi… Adını ailesinden ve köyünden başka kimseciklerin bilmediği, kendi halinde, o " disiplinsizliğin" devleştirdiği, eline hiç silah almamış o karınca, cepheye çağrıldığını duyunca şaşıp kalmış, bir anlam da verememişti.

Azıklarını paylaştılar ilk gün derme çatma sığınağın bir köşesinde… Göz attıklarında kendilerinin dışındaki partizanlara kendilerini gördüler, hepsi ya köylerinden toplanıp getirilmiş, ya da torna tezgâhlarından devşirilmişlerdi… İlk kez eski, yırtık pırtık elbiselerinin içinde, başında şeritleri yağmur ve güneş darbelerinden lime lime olmuş çelimsiz biri gezlerini gökyüzüne dikerek " Sayıca ve silahça bizden kat kat üstün Alman faşizmine karşı ülkemizi savunacağız, onlar bize acımayacak, biz de onlara acımayız" demişti… "Faşizmi yeneceğiz " dedi tornacı, köylü saf saf baktı yüzüne.

-Düşman kim?

-Faşizm

-Almanlar mı?

-Alman halkı bizim dostumuz. Alman ilericileri, demokratları, sosyalistleri, komünistleri düşmanımız değil, kardeşimiz onlar. Alman Faşizmi onları da öldürüyor, herkesi öldürüyor. Bizim düşmanımız alman sermayesinin bekçisi alman devletidir.

O gün geldi çattı… Alman ordularına karşı düzenli orduları yoktu, Alman ordularının tankları vardı, uçakları vardı, bombaları vardı, askerlerinin, subaylarının, generallerinin üniformaları ve apoletleri vardı, konç çizmeleri, deri eldivenleri ve kırbaçları vardı, disiplinleri vardı… Bunların derme çatma çakaralmaz, eski toplama silahları vardı, konç çizmeleri ve deri eldivenleri yoktu, apoletleri ve üniformaları yoktu… Üstelik, tornacıyla köylü de pek disipline gelir cinsten değillerdi hani, ters düşmüşlerdi başlarındaki komutanla…Bir çok kez emre aykırı davranmaya yeltenmişlerdi de engel olunmuştu.. Bir sohbette komutan, yanındaki yardımcısına " "bu ipsizleri dikkat et" demişti.

Saldırı ve direnişin ardı arkası kesilmiyordu, Yugoslavya dağlarında ölümle yaşam içe içe geçmişti, ölüyorlar ve öldürüyorlardı. Öncü müfrezeden Sırplı bir partizan koklamak için dalından bir buğday başağı koparırken alnından vurulmuş, oracıkta kapaklanıp kalıvermişti… Yakışıklı ve gençti, zafer işareti yapan parmağı kapanmadı avuçlarına, öylece kalakaldı. Köylü,Hırvattı ve duymuştu işbirlikçi Hırvat faşistlerin Almanlarla işbirliğini… Dank etti kafasına oracıkta, faşizmin milliyeti, dini, inancı olmazdı… Demek, tornacının dediği buydu işte… Faşizm, bütün insanlığın düşmanıdır ve ona karşı ölümüne savaşmak bir insanlık borcuydu…

Nasıl dağlardan ovalara, tepelere akın eden simsiyah bulutları kuzey rüzgarları önüne katar kovalar sabahki çatışmada öylesine kovalamıştı partizanlar alman faşistlerini… Nasıl beklenir ay ışığı gecenin zifiri karanlığını aydınlatmak için öylesine beklenmişti zaferin aydınlığı… Ne bulutlar dağılmıştı, ne gecenin zifiri karanlığı bırakmıştı yerini ay aydınlığına… Daha büyük güçlerle, daha amansız silahlarla gelmişti bu kez alman faşistleri, sardılar partizanların etrafını… Havada dört döner alıcı kuşlar, sağa sola, arkaya geriye kaçış yolları tutulmuş… Teslim olun… Her biri diğerinin gözüne baktı partizanlar… Parti temsilcisi kesin buyruğu verdi… Teslim oluyoruz… Yalnız silahlarımızın Almanların eline geçmemesi için onları gizleyeceğiz, kesin emir budur. Emre itaatsizlik edenler kurşuna dizilecektir.

Yan yanaydı tornacıyla köylü… İkisi de gökyüzüne baktılar kahverengi ve yeşil gözleriyle … Ağlamaklı oldu köylü, yeşil gözlerinden inen yaşlar yanağına süzüldü, azarladı tornacı onu… Kulağına eğilip bir şeyler söyledi… Gülümsedi köylü yeşil gözleriyle…

Silahlar gizlendi, partizanları teslim almaya gelen alman generaller ellerini başlarının üzerine kaymalarını emrederek partizanların arasında ilerlemeye başladı… Julius Fuçik"i tanırdı tornacı, bu direniş abidesi hemen yanı başındaydı, elini uzatsa dokunacak kadar yakın… teslim olmayanlar ölmez, teslim olmayanlar ölmez"…

Sovyet partizanlar geldi aklına, daha çok da bir manga askeri atlatan Fransız direnişçi miyop çocuk…

Arkalardaydı tornacıyla köylü, yan yana… Gördüler alman generallerin kendilerine doğru geldiklerini… Kapar kapmaz gizledikleri silahlarını son mermilerine kadar boşalttılar Alman generallerin üzerine… Bir sessizlik, bir şaşkınlık… El çabukluğu ile kavrandı silahların kabzası, şaşkına uğrayan Alman birliğinden bir teki sağ kalmadı…

Sanırım tarihte bir ilkti askeri disiplinsizliğin onur madalyasıyla ödüllendirilmesi… Ve Kapitalizmin tarihçileri hala gizler en sadık generallerinin iki ipsiz partizan tarafından cehenneme gönderilişini…

Köylü, tornacıya sordu:

Ne yapmayı düşünüyorsun?.

Faşizme karşı direnen dünya halkları ile yan yana savaşmayı…

Güldü köylü. "Seninleyim" dedi, yapacak daha çok işimiz var.